

Hittérítési tudósítások,

az evangéliomnak pogányok közötti terjesztéséről.

Melléklet

a magyar protestáns egyházi és iskolai

„FIGYELMEZŐ“-höz.

10. szám.

Ázsia. II.

A mit az Ur Ézsaiás által (51, 5.) mond, hogy „a szigeteken lakozók engem várnak,” az a földnek egy részéről sem áll inkább, mint a

Hátsó-ázsiai szigetvilágról,

mely India, Ausztrália és China közt, az egyenlítő mindkét oldalán fekszik, és 34,000 □ mérföldet foglal magában. Ezek a szigetek többnyire bérce-szigetek, és közülök soknak vulkáni természete van, minthogy számos részint kiégett, részint működésben levő tűzhányó hegyek találhatók, magán Jáva szigetén eddig elé 50-et ismernek. E szigeteket egy, a tenger által elnyelt szárazföld hegycsúcsainak tartják. Ha ez igaz volna, akkor a földnek egy drágalátos gyümölcsökkel diszlő paradicsoma veszett volna el, mert e „hegycsúcsok” is még, a föld legjobb gyümölcsseit és legnemesebb fűszereit nyújtják. Forró helyzete a hűvös tengeri levegő és a csaknem naponkénti zivatar által igen mérsékeltetik, ahonnan az éghajlat, kivevén a mocsáros vidékeket, igen egészséges. A lakosok, kiknek számát 20 millióra teszik, három néptörzsre oszthatók, u. m. pápuák vagy szerecsenyek, barna Alfurók, kiket itt Battáknak, amott Dajákkoknak neveznek és sárga Malajok, kikhez a legujabb időben sok bevándorlott járult, különösen Chinából. Fájdalom, e népek mindnyájan mélyebben vannak a bűnökbe elmerülve, mint a földnek bármely más népe. Figyeljük meg vándorlásunk alkalmával, melyet ezen szigeteken át teszünk, melyek 4 csoportra vagy sorozatra oszlanak, u. m. nyugoti-, déli-, keleti- és közép vagy központi sorozatra, — a földet és az embereket közelebbről.

A nyugoti sorozat hátsó indiától nyugotra, áll l. az Andama szigetekből, pompás épületfa erdőkkel, de halálos mocsárokkal is fedve. Az állatokból csak vad disznókat, kigyókat és kis emlősöket találunk. A lakosok, számra nézve csak néhány ezer, a pápuáknak, vagy mint sokan vélik, az előindiai őslakosoknak szétszórt maradványai, kicsinyek és rútak, teljesen meztelenül járnak, csak vadászatból és nyers terményekből, patkányokból és gyikokból élnek, kunyhóikkal csoportonként, helyről-helyre költöznek, és csak azzal foglalkoznak, hogy étkezésre kimennek és alusznak. Magok közt barátságosak, de az idegenek ellen a legellenségesebb indulattal vannak. Kellemetlen hangú énekekkel imádkoznak, csak az erdei és hegyi gonosz szellemeknek, mert valami jó Istenről semmit nem

tudnak. Sok hasztalan kísérletek után az ángolok itt 1858 óta egy gyarmatot alapítottak a keletindiai gonosztevők számára, de a mely a lakosok rossz indulata miatt sokat szenvedett. 2. A N i k o b a r o k. A halálos mocsárok meghiusították azon kísérleteket, miszerint itt telepek alapíttassanak. A 10,000 lakos, malajok, még nyers pogányok, ördögimádók, minden isten ismeret nélkül. Az erényeket a mutakozó előny végett gyakorolják. Ha a házassági hűség és becsületesség nyereséget hoz, akkor a hűséget és becsületességet megtartják, de ha a házasságtörés és becsstelenség hoz nyereséget: akkor ezeket üzik minden habozás nélkül. Ruházatuk csak egy keskeny csik-szövet ágyékuk körül, és kunyhóik, melyek közül 30 tesz egy falut, valamivel jobbak, mint az Andamánoké. A nyugati sorozat záradékát a 240 mértföld hosszú és 20—40 mértföld széles S u m a t r a szigete képezi. A hegységből, mely vas, cin, drágakövek, ezüst és aranyban gazdag és pálmákkal, citrom, kávé és szerencsندیó fákkal bővelkedik, számos folyók ágaznak ki, melyek a kies völgyeket megnevedvesítik, de a keleti részen egészségtelen mocsárok is képződnek. Elefántok, orrszarvuak, tigrisek, majmok, ökrök és madarak, de nem éneklő madarak népesítik az erdőket; illatos virágok diszlenek mindenütt, melyek közt a Rafflesia 3 láb széles virágkoronájával a legnagyobb, a föld minden eddig ismeretes virágai közt. Az éghajlat egészséges. Sumatra „azon föld, hol a bors terem,” és itt minden dicső, csak az — ember nem! A négy népség közül, melyek a tartományt lakják, a B a t t á k nyugoton a legdurvábbak. Beszélnek ugyan valami Istenről, de az nem tartozik rájuk, mert azt mondják, hogy alszík és egész éven át csak egyszer eszik. Csak a gonosz szellemekkel van dolguk, melyek a levegőben mozognak. — Minden falu egy önálló községet alkot egy főnök alatt, és más falubeli lakosnak egynek sem szabad engedelem nélkül bemenni, hacsak azon balsorsnak, hogy elevenen megemésztessék, áldozatul esni nem akar. Feleségét vásárolja a Batt, ki neki a földet munkálja, míg ő dohányzik, házat épít vagy háboruban megyen. Minden ügy felett nyilvánosan tanácskoznak. A temetkezések, kivált a főnököknél, a legnagyobb ünnepélyességgel történnek. Rettenetes az emberevőség. A házasságtörőket, honárulókat, kémeket, elfogott szökevényeket, ha magokat ki nem válthatják, megölik és azután megeszik; elevenen megeszik mindazon ellenségeiket, melyeket, fegyverrel kezökben, fognak el. Ez alkalmakat ünnepélyesen viszik végbe, százával áramlanak elő, bizonyos, több tüzzel körülvett karóhoz köttetik a szerencsétlen, számos játszó szereket vernek, az elítéltnek egy ellensége elő lép, kihuzza kését és a néphez rövid beszédet tart, a hallgatók késeiket előrántják kívánságára, hogy a gonosztevőből egy darab húst vágjanak, mire a főnök egy darab kezesszárát vagy orczát lemetesz, újjongva feltartja és gyönyörtől szikrázó szemekkel a kiömlő vérből valamit ki szí mire a tüzhöz siet, és egy darabot megpörköl és elnyeli, azután minden jelenlevők a véres áldozatnak esnek, melynek húsát a csontokról leszedik, azt a tűznél megsütik, és baromi étvágygyal megeszik, mialatt a szerencsétlen jajgatása, ki egy negyed óra mulva rendesen kimulik, őket nem zavarja.

Délre e szörnyetegtől a L a m p u n g o k laknak, valószínűleg chinai nép, valósággal pedig Chinából szakadt ki, kereskedésből és tengeri rablásból élnek, semmiféle Isten nem hisznek, istenők csak a pénz, pénzért minden olcsó. Ezek mellett találjuk a R a d s c h a n g o k a t, kik a miveltségben alant állanak és vak pogányságban élnek. A sziget keleti részén élnek a M a l a j o k; régi miveltségű nép, üzik a földmívelést, kereskedést és hajózást, sokféle mesterségekben jártasok, a tengeri rablásra is ráadják magokat, melyet széltilre üznek. Ruházatjuk egyszerű, gyapot-szövetből. Indulatosok, kevélyek, haragosak, titkolódzók, féltékenyek, bosszúvágyók, játéknak és táncnak, dologtalanságnak és mákonyszívásnak adják magokat a soknéjtűség van szokásban, a leányok kereskedési cikkeket, és rabszolgaság van mindenütt. Már századok óta muhammedánok. Az európaiakkal

való társalgás erkölcsüket valamennyire köszörülte, de bűneik és bajaik is megszorodtak. A sziget egy része holland uralom alatt áll.

A déli sorozat a Sumátrától egy tenger szoros által elválasztott Java (Dschava) szigettel kezdődik, mely 140 mértföld hosszú és 40 mértföld széles, és csodálatos termékeny, minthogy az eke és öntözés a legbujaabb tenyésztetre elégséges. Az éghajlat fölötté egészséges. A föld terményei rizs, kávé, fahéj, bors, dohány, indigó, gyapot és thea. Itt terem az Upaz- vagy méregfa is, melynek nedvéből gyors hatású halálos mérgek készíttetik. A lakosok malajok, vannak itt városaik is, külsőképen miveltebbek, mint a többi szigeteken levők, de erkölcsileg nem jobbak. A tartomány nagy része a hollandokat uralja, a kisebb részen egy malaji-fejedelem uralkodik, de a hollandoktól meglehetősen függésben. E szigettől délre fekszenek a leginkább a hollandok alá vetetett Kis Sunda szigetek, melyek közül Madura, ha ugyanez nem Jávához számítatik, Bali, Flores, Timor a legnevezetesebbek, termékenyek mindnyájan és igen egészséges éghajlatuk van. A népességet itt is a Malajok alkotják, de ezek még gonoszabbak, mint a Jáva szigetén lakók és különösen Flores és Timorszigeten a fajtalanság testben és lélekben tönkre juttatja őket.

A keleti sorozatot képezik a Molukki vagy fűszer szigetek és a Filippinek. Az elsők nagyságra és alakra nézve igen különbözök, de nemes fűszereik és gyümölcsaik által híresek; ásványkincseik ugyan még kevésbé ismeretesek, az állatország szegény, az éghajlat forró, mind az által egészséges, sok tájékok nagyszerűek és kedvesek. A lakosokat malajok és alfurok képezik, de ezek vadabbak és nyersebbek kedély és életmód tekintetében, mint azok, leginkább egészen meztelenül járnak, csak egy széles, sokszorosan csikolt fahajból készül övvel van testök ellátva, hajaikat fejükre tekerik egy kokuszdióhaj- vagy egy darab fára, mely nekik egyszersmind fésű borítékul szolgál, karjaikat és térdeiket nem ritkán faágakkal ékitik, midőn harcba vagy embervadászatra mennek. Könnyen fellobbannak és majd fegyvereket rántanak elő, melyek egyike egy nagy vágókés, szüntelen kísérőjük. Vannak sok törzsek sok főnökökkel, kik együttesen a hollandok alattvalói. Tápszereik: rizsen kívül sertések, kigyók, patkányok és békák, a rizspálinka legkedvesebb italuk. Vallásuk ördög tisztelés. A Molukkokhoz tartoznak. 1. A Banda-szigetek, melyeken a szerecsen diófa a főgazdaságot képezi. Minden időben hoz virágokat és gyümölcsöket, jóllehet a fő aratási idő augusztusban, novemberben és decemberben csik. 2. Az Amboinok, melyek közt Ceram a legnagyobb, Amboina a legfontosabb. Itt a lakosok gazdagsága a szegfűborsfa. 3. A Ternate szigetek (a tulajdonképi Molukkok), felette termékeny talajjal, mert itt minden oly hatalmasan nő, hogy a boldog lakosnak alig van több fáradtsága, mint a learatás. A pompás lisztespálma nyújtja itt az eledelt és italt. A hollandiak nyereségvágya itt Isten jóságába való rettenetes beavatkozásra vetemedett. Hogy t. i. a szerecsendiók és más nemes fűszerek árát felcsigázzák, és az egész világnak elébeszabják: azon összes szegfűbors- és szerecsendiófákat, melyeket nem használhattak, kiirtották. E gyümölcsöknek más, nem a hollandok birtokában levő szigeteken való gazdag tenyésztése által az Isten e gonosz szándékot, mely e sziget történetét vértörténetté tette, megsemmisítette. 4. A filippinek vagy Manilla-szigetek, a spanyolok hatalmában, dicsó növényvilággal, különösen figefákkal, rizs, cukor, kávé, indigó, gyapot, kender és dohánynyal, — még kevésbé ismeretesek. Luzon vagy Manilla és Magindoa a legnevezetesebbek. A lakosokat a gyakran említett malajok és a négerék alkotják, kik Andaman lakosaihoz hajra nézve hasonlítanak. A filippinek egyikén, Matan-szigeten öletett meg a csatában 1521-ben a híres tengeri utazó Magellan. A Borneo, Celebes és Ternatétől a filippinek felé vezető Sulu-, Sangir- és Talautschen-szigetek kicsinyek, számosak, termékenyek, de kevésbé ismeretesek, lakosaik tengeri rablást űznek.

A közép vagy központi sorozathoz tartoznak következő szigetek: 1 Borneo, a föld legnagyobb szigete, legismeretesebb déli laposabb része, jöllehet itt a sok mocsárok az itt tartózkodást egészségtelenné teszik. Az eddig itt uralgó betegségekhez, mint vérhas, köszvény, vízkór, poszláz, ujabban a kolera és az erkölcstelen bevándorlók által a bujakórság járult. Keleten az éghajlat igen egészséges. A talaj fölötté termékeny, a növény-, állat- és ásvány-ország igazi bővséget nyujtanak. A lakosok malajok és dajakkok, erkölcsileg rettenetesen megvannak romolva. A dajakkok, erőteljes emberfaj, veres vadak, meztelen járnak, abból élnek. a mit nők rizsmiveléssel keresnek, vadászatból és rablásból, valamint emberhússal is élnek. Annak van legnagyobb tisztessége, ki a rablási kirándulásokból legtöbb emberfejet hoz magával zsákmányul, és egy férfi se kap nőt, ki ily zsákmányt fel nem mutathat. A házasságokat igen tisztán tartják, de a mily tiszta erkölcsüleg élnek a házasságban, épen oly fajtalanul élnek a házasság előtt. Az erkölcstelen leányok, bliangok és az egymás közti folytonos háborúk Borneot igen megnéptelenítették. Mindazáltal jószívűek és vendégszeretők is. Csak gonosz szellemeket tisztelnek és ezeket mindenféle ördögi iszony által igyekeznek jóindulatúvá tenni magok iránt. Sok ünnepeik közt a halottak innepe, mely 7 napig tart, a főinnep. A keleti partokon laknak még a Buggik, malaji eredetű bevándorlott nép, zabolátlan nemzetség, teljes, halálos gyűlölettel az európaiak iránt, hitökre nézve muhammedánok. A hollandok uralmukat, különösen 1859 óta, mindenütt, ahol minden európaiat legyilkolnak és a holland uralmat lerázni akarják, hovatovább szélesebben kiterjesztik a tartományon. Délre fekszik még Celebes-szigete, termékeny és egészséges felföld, ezt a Macassarenok, kik testalkatra nézve ocsmány malaji kevert nép, foglalkozásukat tekintve gyors tengeri rablók, hitökre nézve muhammedánok, továbbá a Buggik (l. fentebb) és belsejében a turaschak lakják. Ez utóbbiak miveltség tekintetében igen alant állanak s vadak és nyersekek, mint testvéreik a dajakkok. Celebes és a közeli szigetek 2 országot képeznek, Macassart és Bonit, amazon uralkodnak a hollandok, ezen a szultánok és pogány gyűlevész népek fejedelméi.

Ez a hátsó-ázsiai szigetvilág területe, helyzetét s termékenységet tekintve egy paradicsom, lakosait véve pedig pokol. Minél közelebről tanulja az ember ismerni, annál tisztábban hangzik az Ur ezen szavának kopogtatása: „a szigeteken lakozók engem várnak“ az egyház lelkiisméretén, mely az evangyéliomnak minden népekhez elvitelére köteleztetve van. Hogy e szent kötelességet miképen teljesítette és a szeretet szolgálatának minő gyümölcseivel áldatott meg az evangyéliom predikálása által az egyház, azt, ha az Ur akarandja, e lapok 29-ik számában elő fogjuk adni.

Te pedig óh Uram! a ki nem akarod az istenteleneknek halálát, hanem megtérését, szánd meg e nyomort, és tedd a rettenetes sötétséget világossá, hogy minden teremtetett állatok téged dicsérjenek, a te véreden megváltott emberiség is légyen valamennyire szent neved dicsőségére. Ámen.

Rácz Károly,
ref. lelkész.